

BUDÚCNOSŤ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA V KONTEXTE ZMENŠUJÚCEJ SA ŠTUDENTSKEJ POPULÁCIE: DEMOGRAFICKÝ POKLES NA SLOVENSKU

Bc. Denisa Jacková

Školiteľ: RNDr. Janetta Nestorová-Dická, PhD.

Ústav geografie, Prírodovedecká fakulta UPJŠ, Jesenná 5, 040 01 Košice

Výrazný demografický zvrät, súvisiaci aj so zmenou pôrodnosti a plodnosti, vplýva cez veľkosť populácie v predškolskom, základnoškolskom a stredoškolskom veku aj na populáciu vysokoškolských študentov a jeho ďalší vývoj na Slovensku. Cieľom príspevku je poukázať na budúci vývoj populácie vysokoškolských študentov v regiónoch Slovenska. Prognóza populácie vo veku 19 – 45 rokov do roku 2040 pre okresy Slovenska vychádzala z dosiaľ narodennej populácie a bola vytvorená prostredníctvom kohortno-komponentnej metódy, ktorá jednotlivé kohorty prognózovala na základe mier úmrtnosti a migrácie obyvateľstva podľa pohlavia. Na základe údajov Štatistického úradu a Centra vedecko-technických informácií SR boli analyzované miery vstupu študentov podľa veku, a takisto maturantov zo stredných škôl do vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Na základe tohto prieskumu a skonštruovanej populačnej prognózy boli vytvorené 2 modelové scenáre vývoja populácie vysokoškolských študentov. Prvý model predstavuje prognózu vývoja študentov podľa veku, a to pre 19 – 44 ročných. Druhý model je založený na predpoklade zachovania miery vstupu zo stredných škôl v regiónoch Slovenska z populácie 19 – 26 ročných, ako kľúčovej zložky populácie na slovenských vysokých školách. Vytvorené modely potvrdzujú regresívny vývoj počtu študentov do roku 2026, na väčšine územia Slovenska, s výnimkou zázemia Bratislavy. V nasledujúcom období možno očakávať miernu stabilizáciu, resp. miernu progresiu vo väčšine okresov. Populačné zmršťovanie však bude naďalej pokračovať v regióne severovýchodného a južného Slovenska. Príspevok predkladá budúci regionálny vývoj populácie vysokoškolákov, čo má strategický význam v dopyte po slovenskom vysokom vzdelaní.

Kľúčové slová: *vysoké školstvo, študenti, regióny, prognóza, kohortno-komponentná metóda, plodnosť, pôrodnosť*

MOŽNOSTI VYUŽITIA ESRI NÁSTROJOV PRE TVORBU MOBILNEJ GIS APLIKÁCIE

Jozef Širotník

Školiteľ: Mgr. Michaela Nováková

Ústav geografie, PF UPJŠ, Jesenná 5, 040 01 Košice

Mobilné GIS aplikácie sa postupným vývojom technológií stávajú čoraz komplexnejšími nástrojmi na zber geografických informácií v teréne. Mobilný zber dát už v podstate môže vykonávať bežný používateľ pomocou “smart“ zariadenia – mobilného telefónu či tabletu. Medzi popredných vývojárov v tejto oblasti na svete patrí spoločnosť Esri. V súčasnosti ponúka veľké množstvo aplikácií určených na rôzne účely – od zberu dát v teréne, cez ich zdieľanie a analýzu až po vytváranie finálnych produktov vo forme máp či 3D modelov. Zaujímavými produktmi sú i nástroje na tvorbu vlastných aplikácií. Cieľom príspevku je predstaviť predovšetkým možnosti zberu dát v teréne pomocou dostupných, na to určených mobilných aplikácií od spoločnosti Esri, posúdiť možnosti a limity ich využitia a tiež zhodnotiť dostupné nástroje na tvorbu vlastných mobilných GIS aplikácií. V rámci práce boli vytvárané viaceré projekty zamerané na mesto Trebišov a mapovanie vybraných javov špecifických pre toto urbánne prostredie. Projekty mapovania boli vytvárané v jednotlivých aplikáciách, aby mohla byť adekvátne hodnotená ich celková funkcionálna a využiteľnosť pre vybrané tematické mapovania. Pre účely mobilného zberu dát v teréne sú určené tri aplikácie – Survey123, Quick Capture a Field Maps. Modelový projekt vytvorený pomocou Survey123 bol zameraný na zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a mapovanie výskytu obťažovania formou dotazníka s možnosťami určenia polohy, s uvedením popisu situácie a ďalších detailov ako počet útočníkov, typ obťažovania, popis situácie, vek a pohlavie obete, čo by na danom mieste zmenili a podobne. Projekt v Quick Capture bol vytvorený na tému údržby zelene v meste, na základe podnetov o rôznych s tým súvisiacich problémoch. V aplikácii Field Maps, ktorá je najuniverzálnejšou a najkomplexnejšou, bol vytvorený projekt týkajúci sa mapovania druhov obytných budov v rámci mesta. Pre tvorbu vlastnej mobilnej GIS aplikácie bolo využité prostredie ArcGIS Appstudio, v ktorom bola vytvorená aplikácia určená na participatívne mapovanie pre občanov zaujímavých miest, kde môžu tráviť svoj voľný čas. Po analýze dostupných možností bola vzhľadom k obsahovej stránke projektu zvolená šablóna Quick Report. Používateľ môže dané miesto jednoducho zaradiť do kategórie, pridať názov, odfotiť čo považuje za dôležité, či pridať hodnotenie objektu alebo bližší popis.

Kľúčové slová: mobilná GIS aplikácia, Esri, Survey123, Quick Capture, Field Maps

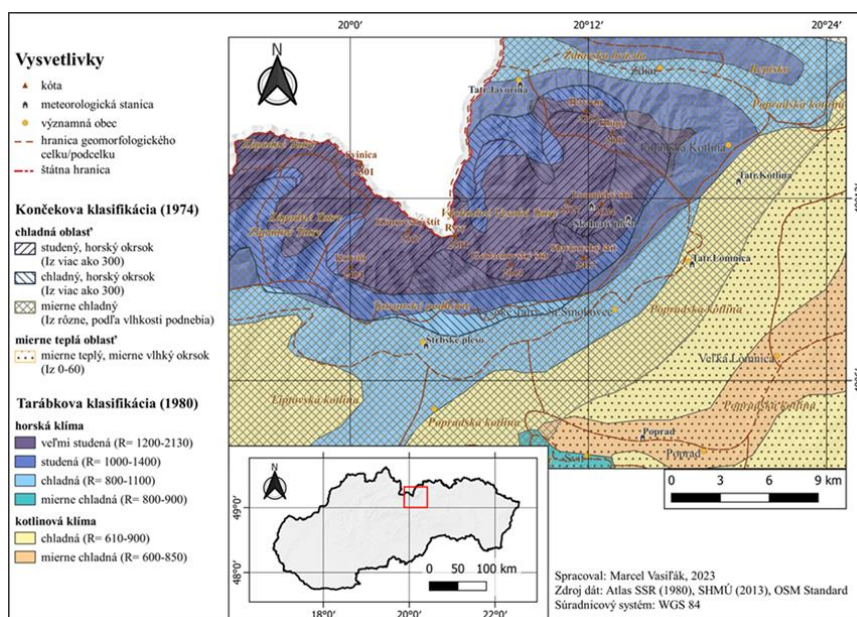
HISTORICKÝ VÝVOJ A SÚČASNÁ CHARAKTERISTIKA TEPLOTNÝCH, ZRÁŽKOVÝCH A SNEHOVÝCH POMEROV VO VYSOKÝCH A BELIANSKÝCH TATRÁCH

Autor: Marcel Vasiľák

Školiteľ: Mgr. Imrich Sládek, PhD.

Adresa: Ústav geografie, Jesenná 5, 040 01 Košice

Tatry, najmenšie veľhory sveta, predstavujú zaujímavý a rôznorodé prostredie, atraktívne pre svoju krásu, polohu a mohutnosť pre ľudí z celého sveta – turistov, výskumníkov, vedcov či rekreatantov. Reprezentuje špecifický a premenlivý komplex biosférických, geologických, hydrologických a tiež klimatických aspektov, ktoré sú navzájom prepojené. Poloha horstva medzi oceánskou a kontinentálnou klímou mierneho pásma predurčuje komplikované a dynamické lokálne teplotné, zrážkové, veterné a iné podmienky. V práci sme na sieti meteorologických staníc v oblasti Vysokých a Belianskych Tatier analyzovali vývoj teplotných, zrážkových a snehových pomerov za rôzne obdobia v intervale rokov 1931 a 2020, v závislosti na konkrétnej charakteristike a meteorologickej stanici. V tatranskom horskom prostredí má na špecifické počasie a klímu zásadný vplyv nadmorská výška, všeobecná aj lokálna atmosférická cirkulácia či tvar reliéfu, pričom tieto faktory uvažujeme pri vyhodnocovaní aj v našej práci. V niektorých prípadoch tiež sledujeme dopad klimatickej zmeny – otepľovanie planéty a ďalšie vyplývajúce konsekvencie spôsobujú aj v Tatrách výrazné negatívne zmeny v trendoch počasia, pôdne suchá, zmeny ekosystémov, expanzia invázných rastlín a pod.

Obr. 1. Klimatická regionalizácia Vysokých a Belianskych Tatier a okolia podľa Končeka (1974) a Tarábka (1980) (Zdroj: vlastné spracovanie)

Literatúra:

1. BOHUŠ, I. et al., 1974: Klíma Tatier. Bratislava (Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied)
2. KONČEK, M., et al., 1973: Klimatické pomery Tatier. In STRNKA, M., MARČEK, A. (eds.) Zborník prác o Tatranskom národnom parku. Martin (Osveta, n. p.), pp. 239-324
3. PACL, J., 1973: Hydrológia Tatranského národného parku. In STRNKA, M., MARČEK, A. (eds.) Zborník prác o Tatranskom národnom parku. Martin (Osveta, n. p.), pp. 181-238
4. HLAVATÁ, H., ŠKVARENINA, J., ČEPČEKOVÁ, E., 2011: Bioclimatic and Precipitation Conditions in Mountain and Alpine Areas of Slovakia on Example of High Tatras Mts. In Životné prostredie, 45(2), pp. 64-70
5. KONČEK, M. et al., 1980: Ovzdušie a vodstvo. In: MAZÚR, E. et al. (eds.) Atlas SSR. Bratislava (Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie)
6. MIKULOVÁ, K., FAŠKO, P., ŠŤASTNÝ, P., 2015: Časť I- Klimatologické normály teploty vzduchu na Slovensku za obdobie 1961-1990. Národný klimatický program SR (NKP 13-I/15). Bratislava (SHMÚ)
7. MIKULOVÁ, K., FAŠKO, P., ŠŤASTNÝ, P., 2015: Klimatologické normály atmosférických zrážok za obdobie 1961 – 1990 na Slovensku. Národný klimatický program Slovenskej republiky (NKP 13-II/15). Bratislava (SHMÚ).
8. MIKULOVÁ, K. et al., 2019: Klimatologické normály za obdobie 1981 – 2010 na Slovensku. Národný klimatický program SR (NKP 14/19). Bratislava (SHMÚ)
9. MIKULOVÁ, K. et al., 2020: Klimatické normály atmosférických zrážok 1981 – 2010 na Slovensku. Národný klimatický program SR (NKP 15/20). Bratislava (SHMÚ)
10. KLEIN, D., 2020: Pokročilé štatistické metódy [online]. Košice (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika). [cit. 12.03.2023] Dostupné na internete <<https://unibook.upjs.sk/img/cms/2020/pf/pokrocile-statisticke-metody.pdf>>
11. PRIBULLOVÁ, A., CHMELÍK, M., PECHO, J., 2011: Long Term Variability in Air Temperature in the High Tatras Mts. In Životné prostredie, 45(2), pp. 71-77
12. NIEDŹWIEDŹ, T., 1992: Climate of the Tatra Mountains. In Mountain Research and Development, 12(2), Berkeley (The University of California Press for United Nation University and International Mountain Society), pp. 131-146
13. HLAVATÁ, H., ČEPČEKOVÁ, E., 2007: Air temperature characteristics of the sub-Tatra in the period 1997 – 2006. In Štrelcová, K. et al. (eds.) Bioclimatology and natural hazards [online]. Bratislava (SHMÚ). [cit. 17.02.2023] Dostupné na internete <http://www.cbks.cz/SbornikPolana07/pdf/Hlavata_Cepcekova.pdf>
14. POLČÁK, N., 2009: Základy klimatológie pre geografov. Banská Bystrica (Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici), p. 35
15. HLAVATÁ, H., ŠKVARENINA, J., ČEPČEKOVÁ, E., 2011: Bioclimatic and Precipitation Conditions in Mountain and Alpine Areas of Slovakia on Example of High Tatras Mts. In Životné prostredie, 45(2), pp. 64 – 70.
16. PECHO, J. et al., 2018: Výdatnosť atmosférických zrážok na Slovensku sa zvyšuje. In Aktuality SHMÚ [online]. Bratislava (SHMÚ). [cit. 17.02.2023] Dostupné na internete <<https://www.shmu.sk/sk/?page=2049&id=932i>>

17. SHMÚ, 2023: Prejavy klimatickej zmeny na globálnej úrovni. Klimatická zmena [online]. Bratislava (SHMÚ). [cit.02.02.2023] Dostupné na internete <<https://www.shmu.sk/sk/?page=1379>>
18. SIMAN, C., SLÁVKOVÁ, J., 2019: Vývoj snehovej pokrývky na Slovensku v období rokov 1981/1982 - 2017/2018 [online]. Bratislava (Slovenský hydrometeorologický ústav). [cit. 19.02.2023] Dostupné na internete <https://www.shmu.sk/File/KMO/SimanC_SlavkovaJ_Vyvoj_snehovej_pokryvky_Slovensku_obdobie1981_82_2017_18.pdf>
19. LAPIN, M. et al., 2007: Snow cover changes scenarios for the Tatra Mountains in Slovakia [online]. Bratislava (SHMÚ; Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzita Komenského). [cit. 19.02.2023] Dostupné na internete <https://www.shmu.sk/File/ExtraFiles/KMIS/pub_cinnost/Lapin_et_al_2007_ICAM.pdf>
20. PECHO, J. FAŠKO, P., 2016: Charakteristiky snehovej pokrývky na vysokohorských meteorologických staniach Slovenska v lete. In Aktuality SHMÚ [online]. Bratislava (SHMÚ). [cit. 14.02.2023] Dostupné na internete <<https://www.shmu.sk/sk/?page=2049&id=733>>
21. VOJTEK, M., FAŠKO, P., ŠŤASTNÝ, P., 2003: Some selected snow climate trends in Slovakia with respect to altitude. In Acta Meteorologica Iniversitatis Comenianae. Volume 32, 2003, pp. 17 – 27
22. TASR, 2015: V. Tatry: Sucho a horúčavy majú vplyv aj na teplotu a výšku hladín plies. In Enviroportál [online]. Bratislava (Ministerstvo životného prostredia SR). [cit. 05.03.2023] Dostupné na internete <<https://www.enviroportal.sk/clanok/vysoke-tatry-sucho-a-horucavy-maju-vplyv-aj-na-teplotu-a-vysku-hladin-plies>>
23. BEDNÁŘ, J. et al., 2017: Elektronický meteorologický slovník [online]. Česká meteorologická společnost. [cit. 14.02.2023] Dostupné na internete <<http://slovník.cmes.cz/>>
24. VIDO, J. et al., 2015: Drought Occurrence in Central European Mountainous Region (Tatra National Park, Slovakia) within the Period 1961–2010. In Hindawi.com [online]. [cit. 05.03.2023] Dostupné na internete <<https://www.hindawi.com/journals/amete/2015/248728/>>
25. TASR, 2022: Klimatické zmeny spôsobujú podľa ochranárov aj šírenie nových parazitov. Enviroportál [online]. Bratislava (Ministerstvo životného prostredia SR). [cit. 08.03.2023] Dostupné na internete <<https://www.enviroportal.sk/clanok/enviro-klimaticke-zmeny-sposobuju-podla-ochranarov-aj-sirenie-novych-parazitov>>
26. ŠTRBA, P., GOGOLÁKOVÁ, A., 2010: Nebezpečenstvo ohrozenia biodiverzity Vysokých Tatier šírením invázných druhov rastlín. In INTERAKTÍVNA KONFERENCIA MLADÝCH VEDCOV 2010: zborník abstraktov [online]. Banská Bystrica (OZ Preveda). [cit.05.03.2023] Dostupné na internete <https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/45/112/45112042.pdf>
27. SLOVENSKÁ LESNÍCKA SPOLOČNOSŤ, 2012: Klimatické pomery Vysokých Tatier [online]. Bratislava (Scientica s.r.o.). [cit. 07.03.2023] Dostupné na internete <https://www.scientica.sk/workspace/media/documents/klimat_pomery_vt.pdf>
28. TASR, 2022: Z lesov v okrese Gelnica ubúdajú smreký, dôvodom je zmena klimatických podmienok. Enviroportál [online]. Bratislava (Ministerstvo životného prostredia SR). [cit. 06.03.2023] Dostupné na internete <<https://www.enviroportal.sk/clanok/enviro-gelnica-z-lesov-ubudaju-smrek-y-dovodom-je-zmena-klimatickych-podmienok>>

ABSTRAKT

Cieľom nasledujúcej práce je priblíženie vývoja krasu a rozličných funkcií vody, ktorá zohráva veľkú úlohu v krasových územiach. Budeme sa teda zaoberať tým, čo je to kras, aké faktory musia byť splnené na jeho vytvorenie a aké formy vieme pozorovať v takomto území. Bližšie si rozoberieme aj funkcie vody, jej cirkuláciu, ako zdroj H₂O vieme stopovať v krase a procesy, ktoré sú s touto anorganickou zlúčeninou spojené. Pozrieme sa aj na to, v akých lokalitách Slovenska sa niektoré formy krasu vyskytujú. Má to byť najmä informačná práca pre spopularizovanie krasu a priblíženie jeho krás širšej verejnosti, preto budeme vedieť výsledky zhodnotiť až po odprezentovaní práce.

Kľúčové slová: kras – voda – faktory vzniku

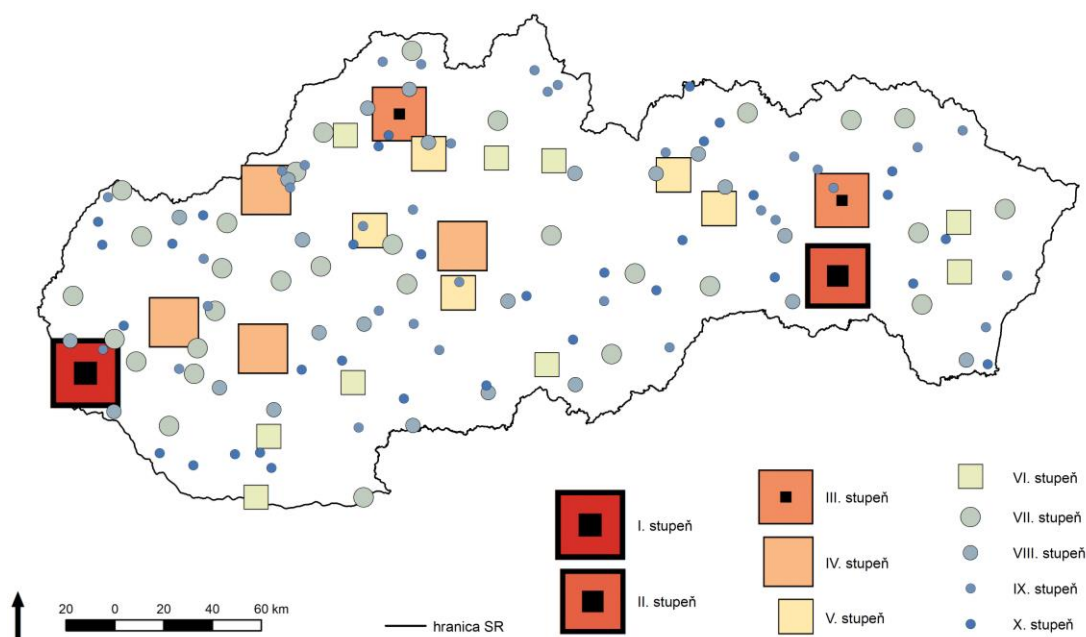
HIERARCHICKÁ ŠTRUKTÚRA MIEST SLOVENSKA

Bc. Max Timothy Martin

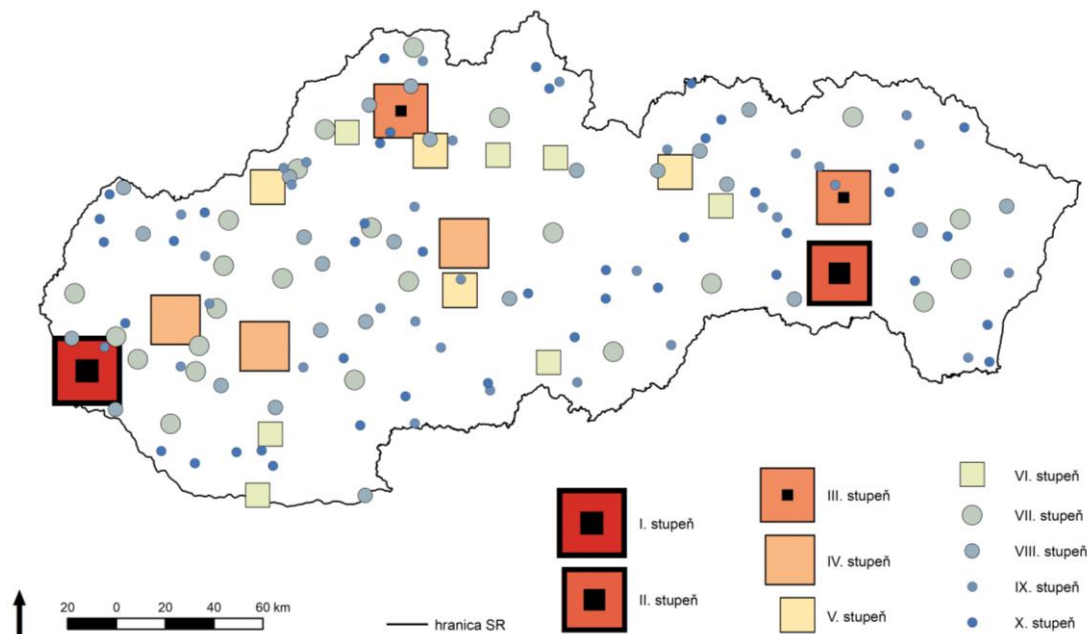
Školiteľ: doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Adresa: Ústav geografie, PF UPJŠ, Jesenná 5, 080 01 Košice, e-mail: ug@upjs.sk

Abstrakt: V tomto príspevku sa venujeme urbánnej hierarchii na Slovensku, berúc do úvahy mnohé faktory ako dopravný potenciál, vybavenosť a populácia. Použitím týchto kritérií sme vytvorili návrhy pre aktuálnu hierarchickú štruktúru miest Slovenska. Keďže sídelná hierarchia sa dá vnímať aj využívať v rôznych kontextoch, boli vytvorené rôzne výstupy, ktoré boli porovnané s výsledkami autorov, ktorí sa tejto problematike venovali v minulosti. Tieto návrhy hierarchie miest Slovenska môžu slúžiť ako podklady v ďalšej odbornej aj celospoločenskej diskusii ohľadom reformy verejnej správy, či územného členenia krajiny. Poznanie hierarchie miest na Slovensku je dôležité aj v kontexte riadenia krajiny a tvorby politiky, keďže ponúka pohľad na vnútornú sociálno-ekonomickú štruktúru krajiny a jej dynamiku.

Obr. 1. Hierarchická štruktúra miest SR v celoštátnom kontexte

Obr. 2. Hierarchická štruktúra miest SR v regionálnom kontexte (variant 2)

Literatúra:

1. BAŠOVSKÝ, O. 1964: Košice – geografia mesta. Acta Geologica et Geographica Universitatis Comenianae, Geographica, 4, 295-319.
2. BAŠOVSKÝ, O., 1991: Sídlná štruktúra Slovenska z hľadiska životného prostredia. Životné prostredie, 1, Bratislava, 33–38.
3. BAŠOVSKÝ, O., ŠVECOVÁ, A. 2002: Hierarchia sídelného systému. Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava
4. KAMIŃSKI, Z. 1971: Próba opracowania miernika statystycznego do badañ nad hierarchia funkcjonalna sieci osadnictwa wiejskiego. Miasto, 84(6), 18.
5. KOREC, P. (2007). Vplyv post-industriálneho štádia vývoja spoločnosti a globalizácie na regionálny vývoj Slovenska. Geographia Cassoviensis, 1(1), 75-80.
6. SLAVÍK, V. 1991: Hierarchická štruktúra centier Slovenska podľa stupňa občianskej vybavenosti. Geographica, 30. Bratislava, 71-102.
7. SODB 2021: Dochádzka (obyvateľstvo prichádzajúce) podľa pohlavia, 5-ročných vekových skupín, periodicity dochádzky, spôsobu dopravy a vzdelania. Bratislava (Štatistický úrad Slovenskej republiky).
8. SODB 2021: Dochádzka (obyvateľstvo prichádzajúce) podľa pohlavia, vekových skupín (0 - 14, 15 - 64, 65+), periodicity dochádzky a spôsobu dopravy. Bratislava (Štatistický úrad Slovenskej republiky).
9. ŠÚSR 2021: Počet obyvateľov podľa pohlavia – obce (ročne). Bratislava (Štatistický úrad Slovenskej republiky).

Simulácia lavínového ohrozenia v Malej Studenej doline

Bc. Petra Dávidová

Mgr. Ján Šašak, PhD.

Adresa: Ústav geografie, PF UPJŠ, Jesenná 5, 080 01 Košice, e-mail: ug@upjs.sk

Abstrakt: Vysokohorské oblasti na Slovensku patria medzi celoročne využívané strediská cestovného ruchu. Počas zimného obdobia sú tieto oblasti ohrozované lavínami, ktoré okrem poškodzovania infraštruktúr a lesného porastu predstavujú riziko pre turistov. Presná identifikácia lavínových dráh umožňuje lepšie navrhovať zimné turistické trasy a predchádzať materiálnym škodám a stratám na životoch. V tejto práci sa venujeme simulácii lavínových dráh v Malej Studenej doline vo Vysokých Tatrách. Na modeláciu bol využitý detailný digitálny model terénu. Výsledky simulácií sú porovnávané s existujúcimi lavínovými dráhami a slúžia na identifikáciu najviac ohrozených častí turistického chodníka v doline.

Kľúčové slová: lavína, modelácia lavín, Malá Studená Dolina, RAMMS

Literatúra:

1. Avalanche Canada, 9. 4. 2023: *Slope Aspect*, Revelstoke (Avalanche Canada Foundation). Dostupné na: <https://avysavvy.avalanche.ca/en-ca/slope-aspect>
2. Avalanche Canada, 8. 4. 2023: *Slope Angle*, Revelstoke (Avalanche Canada Foundation). Dostupné na: <https://www.avalanche.ca/glossary/terms/slope-angle>
3. BARBOLINI, M., GRUBER, U., KEYLOCK, C. J., NAAIM, M., SAVI, F., 2000: Application of statistical and hydraulic-continuum dense-snow avalanche models to five real European sites. *Cold Regions Science and Technology*, 31, 133-149. Dostupné na: [https://doi.org/10.1016/S0165-232X\(00\)00008-2](https://doi.org/10.1016/S0165-232X(00)00008-2)
4. BULIČKA, M., 2015: Jak souvisí struktura sněhou s uvolněním lavin. *LAVINY A SNÍH*. Dostupné na: <https://skitourguru.com/clanek/58-laviny-a-snih>
5. BAVAY, M., LEHNING, M., JONAS, T., LÖWE, H., 2008: Simulations of future snow cover and discharge in Alpine headwater catchments. *Hydrological Processes*, 23, 95-108. Dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/hyp.7195>

6. CHRISTEN, M., KOWALSKI, J., BARTELT, P., 2010: RAMMS: Numerical simulation of dense snow avalanches in three-dimensional terrain. *Cold Regions Science and Technology*, 63, 1-14. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.coldregions.2010.04.005>
7. DENT, J.D., LANG, T.E., 1983: A BIVISCOUS MODIFIED BINGHAM MODEL OF SNOW AVALANCHE MOTION. *Annals of Glaciology*, 4, 42-46. Dostupné na: <https://doi.org/10.3189/S0260305500005218>
8. EGLIT, M.E., DEMIDOV, K.S., 2005: Mathematical modeling of snow entrainment in avalanche motion. *Cold Regions Science and Technology*, 43,10-23. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.coldregions.2005.03.005>
9. HZS, 29. 3. 2023: *Náuka o snehu a lavínach* (Horská záchranná služba). Dostupné na: <https://www.laviny.sk/metodika-laviny/nauka-o-snehu-a-lavinach/>
10. KAČMÁROVÁ, Z., 2013: *Vybrané fyzickogeografické faktory ovplyvňujúci vznik lavinových procesů v centrálnej časti Nizkých Tater a analýza lavinového ohroženi - Diplomová práca*. Brno (Masarykova Univerzita)
Dostupné na: https://is.muni.cz/th/scaxf/DP_Kacmarova.pdf
11. KRAUSE, D., 2013: *Morfologie lavinových drah - Bakalárska práca*. Praha (Univerzita Karlova). Dostupné na: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/53543/BPTX_2012_1_11310_0_3_21302_0_129780.pdf?sequence=1&isAllowed=y
12. LEHNING, M., VÖLKSCH, I., GUSTAFSSON, D., NGUYEN, T. A., STÄHLI, M., ZAPPA, M., 2006: ALPINE3D: a detailed model of mountain surface processes and its application to snow hydrology. *Hydrological Processes*, 20, 2111-2128. Dostupné na: <https://doi.org/10.1002/hyp.6204>
13. LUKNIŠ, M., 1973: *Reliéf Vysokých Tatier a ich predpolia*. Bratislava (Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied Bratislava)
14. Maverix Snow, 11. 4. 2023: *AVALANCHE FACTORS*, Hollenzen. Dostupné na: https://www.maverix.org/snowboard_blog_temperature_avalanche_factors.html
15. MCCLUNG, D.M., 1990: A Model for Scaling Avalanche Speeds. *Journal of Glaciology*, 36, 188-198. Dostupné na: <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-glaciology/article/model-for-scaling-avalanche-speeds/189E9AAE2209FAC77CB113E7CAB53B0F>

16. NSIDC, 10. 4. 2023: *Avalanche Awareness* (National Snow and Ice Data). Dostupné na: <https://people.uwec.edu/jolhm/eh3/group4/references/nsidc.htm>
17. RADERSCHALL, N., LEHNING, M., SCHÄR, C., 2008: Fine-scale modeling of the boundary layer wind field over steep topography. *Water Resources Research*, 44, 1-18. Dostupné na: <https://doi.org/10.1029/2007WR006544>
18. SAMPL, P., GRANIG, M., 2009: Avalanche Simulation With SAMOS-AT. *International Snow Science Workshop – Davos*, 519-523. Dostupné na: <https://arc.lib.montana.edu/snow-science/item/294>
19. SCHWEIZER, J., JAMIESON, J. B., SCHNEEBELI, M., 2003: SNOW AVALANCHE FORMATION. *Reviews of Geophysics*, 41, 1016. Dostupné na: <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1029/2002RG000123>
20. WSL, 10. 4. 2023: *Avalanche types*, Birmensdorf (Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft). Dostupné na: <https://www.slf.ch/en/avalanches/avalanche-science-and-prevention/avalanche-types.html>
21. WSL, 10. 4. 2023: *Alpine 3D*, Birmensdorf (Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft). Dostupné na: <https://www.wsl.ch/en/services-et-produits/logiciels-sites-internets-et-apps/alpine-3d.html>
22. 15. WSL, 10. 4. 2023: *RAMMS::Avalanche*, Birmensdorf (Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft). Dostupné na: <https://ramms.slf.ch/en/modules/avalanche.html>

STAV OSOBNÝCH AUTOMOBILOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKU 2021

Bc. Viktória Zeťáková

Školiteľ: doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

Adresa Ústav geografie, PF UPJŠ, Jesenná 5, 040 01 Košice, e-mail: ug@upjs.sk

Osobné automobily sú súčasťou každodenného života takmer každého Slováka. Osobná doprava je však jedným z najväčších znečisťovateľov ovzdušia, čo v súvislosti s klimatickou krízou sústreďuje pozornosť na vývoj počtu automobilov na obyvateľa a ich štruktúru s ohľadom na alternatívne pohony, produkciu emisií a podobne. Úzky súvis vidíme aj medzi rastom motorizácie a počtom zranení spôsobenými autonehodami, či smrteľnými nehodami. Početnosť automobilov sa však v jednotlivých obciach a mestách mení v závislosti od rôznych faktorov, ako sú vzdialenosť do práce či finančné pomery. Práve kvôli úzkemu vzťahu medzi početnosťou automobilov a dochádzkou do práce sme sa rozhodli vizualizovať údaje pomocou kartogramov a kartodiagramov na úrovni obcí a funkčných mestských regiónov z roku 2001 na úrovni B podľa Bezáka. Zamerali sme sa taktiež na početnosť podľa držiteľa, kde sme najviac osobných automobilov vlastnenými organizáciami zaznamenali v Bratislavskom FMR. Avšak rozdiel medzi prvým a druhým najpočetnejším FMR (Košice), bol takmer sedemnásobný. Taktiež sme analyzovali dáta podľa druhu paliva, ktoré vplyva na klimatickú krízu, kde výsledkom bolo, že 51,0% osobných automobilov jazdí na benzín, ďalších 45,2% jazdí na naftu, 2,1% využíva čistý plyn alebo v kombinácii s predchádzajúcimi palivami, 0,7% využíva elektrinu (najmä v kombinácii) a 1% neuviedlo palivo. Cieľom príspevku bolo nájsť a poukázať na vzťahy medzi podielom automobilov v rôznych kategóriách a jednotlivými regiónmi a ich charakteristikami, ale aj zhodnotiť celkovú situáciu.

Literatúra:

1. BEZÁK, A., 2014: Funkčné mestské regióny na Slovensku v roku 2001. In: Lauko, V. et al., eds., Regionálne dimenzie Slovenska. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 169-198.
2. KOMORNICKI, T., 2003: Factors of development of car ownership in Poland. *Transport Reviews: A Transnational Transdisciplinary Journal*, 23:4, 413-431. shorturl.at/opxL5
3. KOPITS, E., CROPPER, M., 2005: Traffic fatalities and economic growth. *Accident Analysis & Prevention*, 37:1, 169-178. ISSN 0001-4575. shorturl.at/bdqH0
4. MATSUMOTO, K., et al. 2021: Demographic, Social, Economic, and Regional Factors Affecting the Diffusion of Hybrid Electric Vehicles in Japan. *Energies*, 14:2130. <https://doi.org/10.3390/en14082130>
5. ŠÚSR 2021: Počet obyvateľov podľa pohlavia – obce (ročne). Bratislava (Štatistický úrad Slovenskej republiky).
6. UNECE.ORG. 2023: Passenger car rate per 1000 inhabitants 2021. shorturl.at/bxyAQ
7. WACHNICKA, J., et al., 2019: The effects of selected factors on regional road fatalities – analysis of the Łódź region. *MATEC Web of conferences*, 262, 8. shorturl.at/bHJR6